

سهارهت به گرځي نيوان ئيران و نهفغانستان

گفتوگوي نيسکرا له گهل منصور حکمت

نيسکرا: ته بليغاتي جهنگليو کاشو هوای جهنگلي له ئيران له بهرامبر تالبياندا، به شيويهکي بهردوام له پهرسهندن دايه. پيشرومي عسکري تالبيان بهيارمته پاکستان له ناوچهکاني باکوردا که به دست بهسر اگرتي مزار شريف له سرمتهای مانگي نابدا دهستي پيکرد، هر بهردوامه. هاوکات له گهل هم پيشرومياندا، هوای تاوانکاريو کوشتوبريکي زورو کوشتو کوشتاري بهکوملهي گروه قهومي و ديني يهکان لهسر دهستي تالبيان بلاودمکريتهوه. مانايهکي هم پيشروميانه ژيرکوتتي رژيمي کوماري ئيسلامي يه له نهفغانستان بهدهستي پاکستانو تالبيانو همه جگه له پشتيواني کردني رژيمي ئيسلامي ئيران له روته ئيسلامي يه نهيار مکاني تالبيان، دمتواني کاردانهوه تدمخولي راستهوخوي سربازي جمهوري ئيسلامي به شوين خويدي بيئي. کوژراني ديپلوماته ئيراني يهکان له لايهن تالبيانوه بوته بههانه يهک بهدهست رژيمهوه بو نهوه له ناووه خوي کوبکاتهوه، به بروای نيوه هم وزعه روو لهکوي دمکاو نهگهر جهنگلي پراوپر له نيوان هم دوولايهندا ههلگيرسا، چ ناکاميکي له ناوچهکوه له ناوخوي ئيراندا دمي؟

منصور حکمت: جهنگلي پراوپر "ناتواني و مصفيکي دروست بي بو نهگري شمري جمهوري ئيسلامي و تالبيان. رژيمي ئيسلامي نهک هر مبههستي ني به تدمخولي سربازي لهم ناستهدا بکات، بهلکو هيزهاوسهنگي هر دوولاش ئيجازهي سهرهلداني شمريکي پراوپر نادا. نهگهر قسه يهک ههبي نهوا لهسر ليداني سربازي لپرو لهوي يه له لايهن رژيمي ئيسلامي يهوه رنگه راديهکي ديار يکراو له تهواجد له ناوچه سنوري يهکانو دواتر ههنديک ههنگاوي توله سينانهو تخريبي بيت له لايهن تالبيانوه. شمريکي پراوپر که بهکردوه دمتواني له ناکامي کيشمه کيشهکاني ئيستادا روودا، شمري ئيرانو پاکستانه. رووداني هم نهگهره بيگومان ناوچهکوه ژيرو ژور دمکات. بيجهک لهم حالتهوه نهگهر کيشهک به بهرانبرکي نيوان رژيمو تالبيان بهرتهسک بيتهوه، لايهنه سربازي يهکهي به بروای من بهرچاو نابيت .

نيسکرا: هر له ئيستاوه جهناحکي رژيم دهستي کردوه بهکلهک و مرگرتن له فهزاي جهنگلي بو بهرتهسک کردنهوهي چاپمهني لايهنگراني جهناحهکهي تر (داخستني روزنامهي توس) پهرپيداني جهوي توفاندن له کومهلگه له دزي خلکي نارازي بهله بهر چاوگرتي کيشمه کيشي بالهکانو رووبه رووبونوهي جمهوري ئيسلامي بهههوهو بالهکاني يهوه له گهل نارزايهتي فراواني کر يکارانو جهماومري خهلهکدا، جوشداني هم فهزا جهنگلي يه له لايهن رژيمي ئيسلامي ئيرانهوه چهنده دمتواني پالنهري ناوخوي ههبيت؟

منصور حکمت: به بروای من پالنهري ناوخوي يهکاني رژيم زور لومکين. گوماني تيدا ني يه که رژيميکي کونه پرست، لهم رووداوش کهک و مردمگريت بو بهرتهسکتر کردنهوهي بازنهي خهفهقان. هيرش کردنه سر روزنامهي توس بو جهناحي خامنهئي پيوستي به لهشکرکيشي بو سر نهفغانستان ني يه. حهتمن له ژير سايهي وزعي ناسايي دا هم جهماعهته ههل دمدن خهفهقان پهره پي بدن. بهلام هم ههنگاوهي رژيم ههنگاويکه بو وهلامدانهوه بهو رومندانهي که ئيستا له نهفغانستان له نارادانو مهسهلهي هيز پهيدا کردني پاکستان. نهک هر رژيمي ئيسلامي، بهلکو هيج کام له وولاتاني دراوسي نهفغانستان حزن ناکمن هم وولاته هر واهناساني ببيت به ناوچهي نفوزي راستهوخوي پاکستان. نهمانه يهک دهستوونوهي دهسلات لهدهستي تالبيان به پيشيل کردني ريکوتتي نانشکراي وولاتاني دراوسي سهارهت به دامهزاندني حکومهتيکي ئيتلافي له هيزو فراکسيونه سرمکي يهکان، له قهلم دمدن. تا نهو کاتهي که کيشمه کيشي هم بالانه له نهفغانستانا به لايهکدا نهکوتيوو هم حکومهته ئيتلافيه نهگريکي واقعيوو دمکرا سههمي هر لايهنيک لهدهسلات له ريگهي شمري ناوخوي نهفغانستانهوه کهمو زياد بکري بهلام سرمکوتتي تهواي تالبيان، هم پروژانه به تهواي ههلدمو شينيتوه. رژيمي ئيسلامي خهريکه سياستهي خوي له بهرامبر نهفغانستانا بهم شيويه دريژه پيددا. بهم هيز نيشاندانه ههلدهدا پاکستانو تالبيان ناچار بکا هاوسهنگي يهکي کهمتر يهک لايهنه قبول بکنو ريگه له پوکانهوه له ناوچوني هيزه لايهنگر مکاني خوي بکري. وادپته بهرچاو که ههلويستي ئيران، واته گيرانهوهي ههلومرجهک بو هيزهاوسهنگي سياسي بهر له داگير کردني مزار شريفو باميان و ههلدان بو شمريکبهش بووني باقي

دارودسته‌کاني تر له حکومتی داهاتووی نۀفغانستان دا، نهک هر له لایمن باقی وولاته در اوسیکانی نۀفغانستانهوه، بهلکو له لایمن بهشیکي گرنګی محافیلی سیاسی نیودموله‌تی یوه جیګه‌ی قبوله. سهبارت به چوونه سهر و پهر مگر تتی فزای جهنګی له ناوخوای نیراندا، هر وړک و ورم تنها له حاله‌تی رووهر ووبوونه‌وی راسته‌وخوای نیوان نیرانو پاکستان جیګه‌ی نیګرانی جددی بیت. بهروای من دمخاله‌تی سهر بازیی جمهوری نیسلا می له نۀفغانستاندا بهر تهسک، تاکتیکی و لیرموله‌وی دمی. مهبهست له م عمه‌لییاتانه بهدست هیاننه‌وی توانای ساتوسه‌ودا و مشت و مر کردن دمی له‌گهل پاکستان سهبارت بهچار نووسی ناینده‌ی نۀفغانستان. باور ناکه م تنانته تاقه کهسیکی رژیمیش بو یهک سات ریګه بهخوای بدات تصوری ته‌واجدیکی سهر بازیی له‌چهنه‌تی ته‌واجدی سوفیت له نۀفغانستاندا بکات. شهریکی فراوان که قهرار بی کار بکاته سهر نرخي قهندو شهکر بهریوه نی‌یه. دووم، بهروای من تنانته نه‌گهر رژیم بیه‌وی هم فزای جهنګی به مهبهستی خاموش کردنه‌وی نارمزایه‌تی په‌کانی خه‌ک بخولقینی، تنیا شه‌پولیکی فراوانترو عمه‌لی‌تری خبات له دژی خوی پهره پیددا. شهر له‌گهل تالیبان‌دا، به‌پیچوانه‌ی شهر له‌گهل عیراق، نهک هر نابیته هوی سه‌قامگیری ناوخوایی رژیم، بهلکو دهیته هوی ناسه‌قامگیری رژیم. هیز هاوسه‌نګی زال له‌کومهل‌گادا، درفته‌ی نه‌و مانوران به رژیم نادا. بهروای من هر گیز ناکری هلمومرجی نه‌مرووی نیران له‌گهل هلمومرجی سهر دمی دست پیکردنی شهر له‌گهل عیراق وړک یهک چاوی لی‌بکری یان بهو بشوبه‌پیری .

نیسکرا: له‌ماوه‌ی ههفته‌ی رابردودا هه‌والی زور درباره‌ی هیرش کردنه سهر نۀفغانی په‌کانی دانیش‌توانی نیران بلاوکر ایوه که چاپه‌منی په‌کانی رژیمیش ناچار بوون دانی پیدابنیو داوایان له‌خه‌ک کرد که میوان پهر و مر بن. به‌له‌بهر چاوگر تتی نه‌وه‌ی که نریکه‌ی دووملیون نۀفغانی له‌سهر اسهری نیراندا بلاو بوونه‌ته‌وه، ته‌بلیغاتی رژیمو دستو په‌یو ندمکانی دهنوانی ناکامی زور خرابی هه‌بی له دروست کردنی قه‌لشتو دوژمنایه‌تی قهومی و دینی له نیران‌دا. حزبی کومونیستی کریکاری‌ی له ماوه‌ی هه‌موو هم سالانه‌دا، دیفاع کردن له مافی نۀفغانی په‌کان له نیران‌دا، بنه‌مایه‌کی هه‌میشه‌ی سیاسی ته‌بلاغاته‌کانی بووه، له هه‌لسوکوت له‌گهل هم هلمومرجه‌دا چ هه‌نگاوو رینوبنی یهک به پیویست دزانی؟

منصور حکمت: بهر له هر شتیک دمی بلیم که موهاجیره نۀفغانی په‌کانی دانیش‌تووی نیران بهروای منو له روانګه‌ی به‌نامه‌ی حزبی کومونیستی کریکاری‌ی یوه، هاوولاتیانی خاوم مافی په‌کسانی وولاتن. له م وولاته‌دا به‌داخه‌وه کونه‌پهرستی حکومت دمکاو کونه‌پهرستی مه‌یدانداره. له م وولاته‌دا چه‌قو کیشان له‌سهر کارنو بلندگوکانیان به‌دسته‌وه. دمی بهر بهم کونه‌پهرستیه بگیری‌ت. کیشه‌که له‌نیوان "خه‌لکی هاندر اوی" نیران و "نۀفغانی په‌کان" دا نی‌یه. کیشه‌که له نیوان کونه‌پهرستی نیسلا می و قهومی له نیران له‌گهل بهشیکي تر له‌خه‌لکی محرومی هم وولاته‌دایه که گوناویان نه‌ویه که له نۀفغانستانه‌وه هاتون. هر نه‌و کونه‌پهرستیه‌ی که هیرش دمکاته سهر ژنان هیرش دمکاته سهر کومونیزم هیرش دمکاته سهر مودیرنیزمو سکولاریزم، نیستا خه‌ریکه هیرش دمکاته سهر نۀفغانی په‌کانیش. روشنه دمی خه‌ریکی کاری ووشیار کردنه‌وه بینو چاو له کهسانی ناوشیارو هاندان و به‌کار هینانیان زوق بکه‌پنه‌وه، به‌لام و هلامی واقعی ریخستنی مقاومه‌تیکی ماددی به‌له‌بهر امیهر هم هیرشو دست دریزی‌پاندا. واقیبه‌ت نه‌ویه که توانای نیمه و مکو حزبیکی ناقانونی له ساحه‌ی ناوخوای نیراندا بو هه‌لخراندنی جه‌ماور زور بهر ته‌سکه. به‌لام به‌هر نیمکاناتیکه‌وه دمی ریګه له م کارساتانه بگرین. به‌هر حال بانګوازی نیمه بهر له هر کهسیک بو کریکاری‌ی نیرانه که په‌یگیرانه دیفاع له م به‌شه محروم‌ترو بی مافتزه‌ی چینه‌که‌ی خویان بکن. نیمه به‌دموری خومان له هیچ هه‌ولو تیکوشانیک بو دیفاع کردن له موهاجیره نۀفغانی په‌کان له‌بهر امیهر هم دست دریزی به‌کونه‌پهرستانه‌یه‌دا دریغی ناکه‌ین .

نیسکرا: له‌حالته‌ی روودانی شهر له نیوان تالیبانو کوماری نیسلا می‌دا بیت وایه نالوگوری هلمومرجی ناوچه‌که‌و وولاتانی در اوس‌ی نیرانو هه‌روه‌ها سیاسی ته‌ی نه‌مریکاو روژ ناوا چون دهیبت؟

منصور حکمت: هر به‌وجوره‌ی که باسم کرد بهروای من هم شهره نه‌گهر دست پی‌بکات، هر به بهر ته‌سکی و پهر اکندهی ده‌مینته‌وه. کاری‌گهر یه‌که‌ی نه‌وه دمی که فشاری نیودموله‌تی له‌سهر پاکستانو تالیبان بو دروست کردنی جوریک حکومتی نینتلافی یان دابه‌ش کردنی ده‌سلا ت له نۀفغانستان‌دا پهر پی‌ده‌دات. بهروای من روژ ناواش له دوا لیکدانه‌وه‌دا هر پشتیوانی له‌مه دمکا. هیز هاوسه‌نګی نیستا، واته ده‌سلا تی بی‌نهملاو نه‌ولای تالیبانو پاکستان، به‌له بهر چاوگر تتی ته‌سویریکی فراوانتری هیز هاوسه‌نګی له هه‌موو ناوچه‌که‌دا، وادیه بهر چاو دریزه نه‌کیشی .

نیسکرا: سیاسه‌تو تبلیغاتی حزبی کومونیسټی کریکاری یی نیران له‌برامبر نه‌گه‌ری شه‌ری نیوان جمهوری نیسلا‌می و تالییان چونه؟

منصور حکمت: به‌بروای من، هه‌لبه‌ت و مکو رایه‌کی شه‌خصی خوم، سیاسه‌تیکی دروست ده‌بی پشت به چند حوکمیکی پایه‌یی به‌هستی .

۱ - به‌خته‌م‌ریی خه‌لکی نیرانو نه‌فغانستان له‌گرموی له‌ناو‌چوونو سه‌رن‌گونی هه‌ر دوو رژی‌مدایه. بزووتته‌م‌یه‌ک که له‌نیراندا روو له‌گه‌شه‌یه قه‌راره جمهوری نیسلا‌می تیکه‌م‌پیچی له‌شه‌ری جمهوری نیسلا‌می و تالییان، نیمه خوازیاری له‌ناو‌چوونی هه‌ردوو‌کیانین. حزبی کومونیسټی کریکاری یی نیران دوژمنی رژی‌می نیرانو دوژمنی تالییان .

۲ - به‌بروای من بزووتته‌م‌یه‌ک که جمهوری نیسلا‌می له‌نیران سه‌رن‌گون ده‌کا، ده‌بی بیریکیش له‌حالی تالییانو کونه‌پرستی نیسلا‌می له‌نه‌فغانستاندا بکاته‌وه. سه‌رده‌می نیمه، سه‌رده‌می مه‌سایلی ناو‌چه‌یی و نیودمه‌له‌تی و ریگ‌چاره‌ی ناو‌چه‌یی و نیودمه‌له‌تی‌یه. حوکمه‌تیکی کریکاری له‌تاراندا ناتوانی له‌گه‌ل حوکمه‌تی تالییان له‌نه‌فغانستان بسازی و په‌یوندی دراوسییه‌تی‌باشی له‌گه‌لدا هه‌بی به‌بروای من سه‌رجه‌م مروفایه‌تی نابی حوکمه‌تی تالییان له‌نه‌فغانستاندا قبول بکا. ژیان‌ی یه‌ک روژی ژنیک له‌نه‌فغانستانی ژیر سایه‌ی ده‌سه‌لاتی تالییاندا به‌سه بو‌پیک هینانی بریگاره سووره نیونه‌ته‌وه‌ی‌یه‌کان له‌پیناو سه‌رن‌گون کردنی حوکمه‌تی‌تالییاندا. سه‌رن‌جام حزبی کومونیسټی کریکاری یی هیچ نیعتباریک بو‌مافی حاکمیه‌تی تالییان و مکو دم‌له‌تی نه‌فغانستان دانانی .

۳ - به‌م‌جوره به‌بروای من شه‌ری رژی‌می نیسلا‌می و تالییان شه‌ری دوو دم‌له‌ت، دوو وولاتو دوو خه‌لک نی‌یه، به‌لکو شه‌ری دوو داروده‌سته‌ی کونه‌پرستی نیسلا‌می‌یه که نیمه له‌گه‌ل هه‌ردوو‌کیاندا له‌کیشمه‌کیشداین. شیوازی نیمه له‌م‌کیشمه‌کیشه‌دا نا‌کری و نابی له‌سه‌ر گیرانه‌وه‌ی په‌یوندی‌یه‌کانی هه‌ر دوو‌لا بو‌پیش هه‌لموم‌رجی نیستاو ناموژگاری کردنی نه‌هیشتی کیشه‌و ناشتی‌کردن بیت. نیمه و مکو ریزی سوسیالیزمو نازادخوازی، خومان لایه‌نیکی نه‌به‌ردیکی سیاسی و چارنووس سازین له‌ناو‌چه‌که‌داو بیگومان مشتو مری‌ناو‌خوی‌ئوردو‌گای کونه‌پرستی به‌رامبر به‌خومان به‌ووردی‌یه‌وه تا‌قیب ده‌کین. رای شه‌خصی من، و مکو کومونیسټیکی دوژمنی دین و نیسلا‌مو تیکو‌شه‌ریکی ریگه‌ی رزگاری خه‌لکی دنیای هاو‌چه‌رخ له‌چه‌نگالی مه‌ینه‌تباری نیسلا‌می سیاسی، نه‌ویه که خوا‌خوا‌ی‌ته‌فرقه‌و دوژمنایه‌تیمان بیت له‌ریزی حه‌رم‌که‌تی نیسلا‌می‌داو قه‌ردانی‌لی‌بکه‌ین. نازانم نه‌وانی‌تر، به‌لام من یه‌کیک نابم له‌وه‌کسه‌نه‌ی که چه‌ته نیسلا‌می‌یه‌کان له‌به‌ربوونه‌گیانی یه‌کتر ناگادار بکه‌مه‌مو داوای ناشتی و نیمزا کردنی پروتوکولیان لی‌بکه‌م. کاری نیمه هیزکو‌کردنه‌ویه بو سه‌رن‌گون‌کردنی هه‌ردوو‌کیان .

۴ - له‌ناستی ناو‌خوبی‌دا به‌رگرتن به‌داسه‌پاندنی نیستبدادی زیاتر به‌سه‌ر فه‌زای کومه‌لگادا به‌به‌هانه‌ی هه‌لموم‌ه‌جی نا‌اسایی، وه‌دیفاع کردن له‌ژیانو مافه‌کانی مو‌هاجیره نه‌فغانستانی‌یه‌کان، ده‌بی کوله‌که‌یه‌کی سیاسه‌تی عه‌مه‌لی نیمه بیت. به‌لام کاری نیمه له‌مه‌لیه‌نه‌دیفاعی‌یه‌ه‌ر زور و او‌متر ده‌چی کیشمه‌کیشی رژی‌می نیسلا‌می له‌گه‌ل تالییانو ته‌بلوغاتی خودی رژی‌م له‌دژی تالییان و مکو ره‌وتیکی کونه‌پرستو که‌شه‌پوت، زمانی خه‌لکی نیران له‌به‌رامبر نیسلا‌می‌یه‌تی خودی رژی‌می‌نیرانش دریز ده‌کات. ومختیک هیرش کردنه سه‌ر " لیکدانه‌وه کونه‌پرستانه‌کان له‌نیسلا‌م" له‌نه‌فغانستان، مه‌له‌تی پیدراو له‌زمانی خودی سه‌رانی رژی‌می نیسلا‌می‌یه‌وه باس کرا، نیتز که‌س ناتوانی به‌ر به‌خه‌لکی نیران بگری له‌هیرش کردنه سه‌ر کونه‌پرستی نیسلا‌می له‌خودی نیراندا . ومختیک خامه‌نه‌ی نارم‌زایه‌تی له‌وه دم‌ده‌بری که "تالییان خوینی لاوانی هه‌شت سه‌له‌ی حه‌لال کردوه"، خه‌لک له‌سه‌ر چارنووسی کچانی ۹ سه‌له له‌رژیمه‌که‌ی نه‌ودا یه‌خه‌ی نه‌ویش ده‌گرن. شه‌ری رژی‌م له‌گه‌ل تالییاندا، هیرش کردنه سه‌ر نیسلا‌م له‌نیراندا ده‌کاته‌شتیکی نا‌سایی و مه‌له‌ت پیدراو. له‌پشتی شیعاری مه‌رگ بو تالییان، شیعاری مه‌رگ بو جمهوری نیسلا‌می زیندوو ده‌بیته‌وه، به‌م‌پی‌یه نیمه ده‌بی سیاسه‌تیکی هیرش به‌رانه بو‌په‌ر‌پیدانی بزووتته‌وه‌ی سه‌رن‌گونی خوازی بگری‌به‌ر نه‌ک ته‌نها سیاسه‌تیکی دیفای بو‌به‌رگرتن له‌مه‌که‌م کردنه‌وه‌ی زیاتری خه‌فه‌قان .

۵ - گو‌مانی تیدا نی‌یه که خه‌لک به‌شیویه‌کی نا‌سایی نینسان دوست، ناشتی‌خوازو خوازیاری نارامین. به‌لام له‌نیوان نیگه‌رانیی هه‌میشه‌یی خه‌لک له‌شه‌رو داروخانی نابووری و پشیوی کومه‌لایه‌تی له‌گه‌ل دیفای کردنی نه‌حزابی سیاسی له‌هه‌لموم‌رجی نیستا، جیاوازی‌یه‌کی زورگه‌وره هه‌یه. یه‌که‌میان نیشانه‌ی مه‌دنییه‌تو بیرکردنه‌ویه له‌خودی

کومهلگای مروفایهتی و دوومیان بهلگه‌ی خوپاریزی و دوژمنایهتی کردنه له‌گهل نالوگور. ههلویستی‌حزبی کومونیستی کریکاری‌ی نه‌ک هه‌ر ناتوانی ههل‌دان بو نه‌هیشتنی گرژی نیوان رژیم‌ی ئیسلامی و تالییانو ناموژگاری چارسه‌ری کیشه‌که به شیوازی سیاسی و قانونی بیت، به‌لکو ده‌بی کریکارانو جه‌ماومری خه‌لک له ئیرانو نه‌فغانستان بو که‌لک و مرگرتن له‌و قه‌لشتو ناکوکی‌یانه‌ی که له‌نار ادایه له پیناو سه‌رنگون کردنی رژیم‌ی ئیسلامی و حکومتی تالییانو به‌ر قه‌رار کردنی کومهل‌گایه‌کی به‌راستی ئینسانی و ئاسوده له هه‌ر دوو وولاتدا، بو مه‌یدانی خه‌بات بانگه‌واز بکا؟

* * *

گفتوگویی ئیسکرا) بلاوکراوه‌ی حزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیران) له‌گهل منصور حکمت سه‌بارت به گرژی نیوان ئیران و نه‌فغانستان، له ژماره ۱۳ ی‌کوتایی سپته‌مه‌به‌ری ۱۹۹۸ دا بلاو بووه‌ته‌وه .

علي

شمال

ترجمه‌ی:

پیاچوونه‌وه‌ی: سعید احمد